

Атон живи по православној традицији и наставља да рађа свеце

Архимандрит Методије (Марковић), игуман једног од најстаријих атонских манастира, српске обитељи Хиландар, говорио је за портал „Манастирски весник“ о наслеђу живе светогорске традиције, о добром такмичарском духу атонских манастира, о правилима устава у животу Хиландара и о томе чиме се одликује српско монаштво.

Оче Методије, Ви сте данас најмлађи игуман на Атону. Какав је био Ваш пут на Светој Гори, који Вас је довео до овог одговорног послушања?

На Атон сам дошао 1994. године, тада сам имао 24 године. Обављао сам нека послушања и већ 1995. године сам примио постриг у расофор. Идуће године – у малу схиму (мантију – како се каже у Русији), а 2005. године – у велику. Постриг је извршио архимандрит Мојсије (Жарковић), мој претходник на послушању игумана у Хиландару. Он се 2010. године преставио у Господу. То се десило за време Великог поста. А после прославе Васкршњих дана братија се окупила на изборе који су се одвијали у две фазе. „Кад манастирска братија не налази међу собом врлог монаха, она бира неког болесног брата, јер ће он бити свеснији својих слабих страна и носити немоћи других,“ – то сам рекао прихватајући игуманско жезло.

Која послушања сте обављали пре него што су Вам браћа поверила најтеже – руковођење манастиром?

Свако послушање има своје тешкоће. На пример, мени је својевремено било тешко послушање епископа (црквењака). Касније сам водио рачуна о пчелињаку. А убрзо после тога сам добио благослов за канцеларијску службу, постао сам епитроп – помоћник игумана. Обично се на ово послушање поставља већ искусан монах, који се пре тога дуги низ година подвизавао у посту и молитви, а ја сам свега неколико година провео у манастиру, али се по Промислу Божијем све уређује онако како је угодно Њему,

а не нама. На Атону се све дешава мало другачије.

По чему се разликује монашки живот на Атону?

Па то је монашка република! Отуда, на пример, потиче изванредна особеност Свете Горе: у ово или оно време различити манастири постају узор за све друге обитељи. Ми на Атону се не бојимо да учимо једни од других. Ако суседи лепо напредују, треба преузети њихово искуство. И онда, рецимо, за 40 година пример за углед постаје други манастир – један од оних који су напредовали угледајући се на оне испред себе. Овај такмичарски дух у добром смислу те речи, својствен је Светој Гори.

Сећате се да је и преподобни Серафим Саровски учио овој, у добром смислу речи „трци за добићу“: „духовно тргуј“ оном врлином која ти доноси највећу добит благодати – „ако вам више благодати Божије доносе молитва и бдење, бдите и молите се; ако вам много Духа Божијег даје пост, постите, ако вам више доноси милостиња, дајите милостињу, и тако размишљајте о свакој врлини коју чините Христа ради.“

Ја сам својевремено имао прилике да разговарам са старцем Јосифом Ватопедским, он нам је причао о свом животу са старцем Јосифом Исихастом. Мали број браће је могао да остане уз овог подвижника. Али оно што смо чули о онима који су издржали овај труд и оскудицу, духовно нас је крепило.

Старац Јосиф млађи је касније обновио и уредио тренутно највећи светогорски манастир. У Ватопеду сад има 120 братије. Он не само да је разумно организовао спољашњи живот, већ је лично руководио духовним животом браће. Био је истовремено игуман и старац-духовник целог братства. Ово је безусловно, пример за све остале атонске манастире, а и не само атонске. Сад се – између осталог и у Русији – организују међународне монашке конференције чији учесници међусобно деле ово искуство и проучавају га.

Због чега се такмиче манастири на Атону?

Атон је испоручивао и испоручује свеце у Царство Небеско. То је својеврсна фабрика за њихову производњу. Света Гора је увек била чувена по томе и наше време није изузетак. Недавно је прослављен старац Пајсије Светогорац, раније је прослављен преподобни Порфирије Кавсокалитит. Атон живи у складу са православном традицијом и наставља да рађа свеце – заступнике и молитвенике за цео православни свет. Ако Мајка Божија

благослови – на Атону ће бити светаца до свршетка света. Она је Игуманија свима нама. У сваком манастиру постоје Њене иконе које се изузетно поштују, код нас је чудотворна икона „Тројеручица“.

Многим савременицима су посебну синовску љубав према Пресветој Богородици откриле књиге старца Пајсија Светогорца. Да ли сте га затекли на Атону 1994. године, кад сте дошли?

Лично нисмо разговарали, старац се упокојио управо кад сам ја стигао на Атон. Сви унаоколо су причали о томе да се преставио старац Пајсије. „А ко је то?“ – питао сам. У то време сам био само искушеник и још ништа нисам чуо о њему. Кад човек тек дође у манастир треба много да ради на себи. Међутим, касније сам читао књиге оца Пајсија. Веома ме је надахнуло његово учење о томе да треба имати позитивне, добре мисли. То је сасвим у духу старца Тадеја Витовничког који ме је благословио на монашки пут.

Људе који су расположени за све добро старац Пајсије је поредио с пчелама. Онај ко лоше мисли о људима и о свету личи на муву. „Упитај је, – говорио је геронда, – да ли свуд унаоколо има бар један цвет? – Немам појма, – одговориће она у лету, – има гомила септичких јама! – А упитај пчелу: Има ли овде много ђубрива? – Ђубрива?! – зачудиће се она. – Нисам видела! А цвећа има и изобиљу.“ Својевремено ме је запањило ово поређење. Савремени и умни човек који је склон депресијама, незадовољству и критикама требало би да се чешће сети ове изузетно једноставне слике. Зашто човек да осуђује ако може да се радује? Јер, речено је: Радујте се увек у Господу; и опет кажем: радујте се (Фил. 4:4).

Какви су услови за преношење традиције по мишљену Светогораца?

Искушеник не треба да живи по свом разуму, треба да постане чист лист. Треба потпуно да се преда вољи старца. Нека он пише на теби све што му Бог заповеда. А ако си сам

већ припремио текст свог живота – немаш шта да тражиш у манастиру. Зар ћеш узимати благослов да чиниш по својој вољи? Не треба тако да се ради. Треба имати поверења у старца: „Оче, учинићу како кажете.“ И заиста: поступај онако како ти кажу. „Да би човек био светогорски монах, – говорили су нам старци, – треба да буде послушан, онда ће му ићи и молитва.“

□ А шта су још својевремено старци написали на чистом листу Вашег живота?

Мој старац Агатон којем су ме дали на послушање кад сам дошао у манастир Хиландар, био је прост монах. Један од оних који се не виде и не чују. Али то је био молитвени подвижник. Често ме је поучавао речима преподобног Серафима Саровског о томе да је циљ хришћанског живота стицање Светог Духа. О овоме је наводио и мноштво изрека преподобног Симеона Новог Богослова.

Свети Никодим Светогорац је за преподобног Симеона Новог Богослова говорио да му је дат дар Богоматеринства. Како то да схватимо?

Сам преподобни Симеон је писао: „...Онај ко је поверовао у Сина Божијег... каје се... за своје раније грехове и омива се од њих у Тајни Крштења. Тада Бог Реч улази у крштеног као у утробу Приснодјеве и пребива у њему као семе.“ А покајање је обновљено Крштење...

А шта је потребно да би човек у својој души доживео рођење Христа?

Управо ту је потребна благодат. Старац ме је тако усмеравао у животу: „Твој циљ је да стекнеш благодат Светог Духа.“ Заборави на све и само то имај на уму! Учио сам од свог старца да се молим Светом Духу.

Постоји размишљање једног грчког митрополита, некадашњег Светогорца о томе да нарочито поштујемо Распетог Господа, подједнако поштујемо Бога Оца, али недовољно Светог Духа. Како треба поштовати Треће Лице Пресвете Тројице?

Постоји молитва „Царју Небесниј“. Једноставно се чешће треба њоме молити. А кад стекнемо благодат треба да се трудимо да не грешимо, онолико колико је то могуће. Не

треба да чинимо ништа што противречи Светом Јеванђељу. Старац ме је учио: „Не треба без нарочите потребе напуштати Свету Гору. Буди у обитељи и она ће те сачувати. Држи се непрестане молитве.“ Све је врло једноставно.

Да ли данас има старца у Вашем манастиру?

Зрео узраст је живот неупрљан (Прем. 4:9). Имали смо једног брата-искушеника, он је имао толико љубави према свима да је желео да остане искушеник како би свима био послушан, иако код нас искушеништво обично траје три године, после чега следи постриг у први степен монаштва – расофор. Ускоро смо овог брата ипак замонашили на празник светих првоврховних апостола Петра и Павла. Само месец дана је био монах. У Хиландару је избио пожар. Требало је помоћи и овај монах Атанасије се одмах одазвао. Ту је и погинуо испунивши Христову заповест: Од ове љубави нико нема веће, да ко живот свој положи за пријатеље своје (Јн. 15:13).

Молимо Вас да нам испричате нешто о Хиландару. Пре неколико година прослављена је његова хиљадугодишница (у сваком случају, од првог помена у историјским летописима). Каква је то обитељ данас? Које традиције се придржава? Какав је устав?

То је српски манастир у којем је данас обједињено 50 српских монаха. Од тога 35 има послушање у самој обитељи, а други се подвизавају у келијама-скитовима и на метосима. Свој манастирски живот градимо по Уставу светитеља Саве, првог српског архиепископа, ктитора нашег манастира. Сваког првог дана у месецу читамо Устав (који је такође познат под називом „Хиландарска повеља“ – прим. ред.) за трпезом – то је извесно подсећање на основе нашег живота. Ову традицију је установио сам светитељ Сава, који је у XII веку обновио овај манастир заједно са својим оцем, преподобним Симеоном Мироточивим. У остале дане читамо житија светих, а у данима Великог поста – „Лествицу“ преподобног Јована, синајског игумана.

Живимо по византијском времену. У 2:00 после поноћи започињемо богослужење:

полуноћницу, јутрење, први, трећи и шести час и Свету литургију. У 6:00 је прва трпеза, затим се мало одморимо (иако има послушања која треба испунити без одласка на одмор), потом следи сам рад на главном делу послушања, који траје 3-4 сата; после тога поново следи краћи одмор и у 15:00 већ почиње вечерње богослужење: девети час и вечерње. Затим следи још једна трпеза, а после ње повечерје с каноном и Акатистом Мајци Божијој.

Да ли српско монаштво има неких особености?

Душа народа је у његовим свецима. Идеали његовог монаштва су у ономе како су живели небески покровитељи. Наши духовни оци су пре свега, наравно, свети Сава, први српски архиепископ и оснивач наше обитељи и његов отац Симеон Мироточиви.

Српска земља се, као што је говорио други подвижник из нама ближих времена – светитељ Николај (Велимировић), одликује тиме што се налази између Истока и Запада. Ова особеност се огледа и у духу нашег српског монаштва. Ми смо својеврсни граничари Православља. Треба да се боримо за његову чистоту. Да не дозволимо да се меша с туђим утицајима. Да чувамо Православље од латињана с њиховим наметљивим мисионарењем и од Турака с њиховим идејама владавине и притиска.

Све нас то обавезује да стражимо у одбрани своје вере. Одређује живо борбено расположење. Ми смо по духу исповедници.

Архимандрит Методије (Марковић)

Разговарао Ольга Орлова

Са руског Марина Тодић

Синодално одељење за манастире и монаштво Руске Православне Цркве

[Преузето са: https://srbin.info/](https://srbin.info/)